Zápis z knihovnické exkurze do Městské knihovny Hodonín a Obecní knihovny Ratíškovice

Datum a místo konání: 23. 10. 2026 MěK Hodonín, ObK Ratíškovice

Přítomni:

Za knihovny regionu:

Magda Růžičková (Drnholec), Jarmila Létalová, Svatava Helešicová (Hrušky), Taťána Rosochová (Kobylí), Jana Fořtová Torňošová (Ladná), Jitka Petrlová (Lanžhot), Irena Nováková (Lednice), Jana Malinová, Iveta Vašíčková (Mikulov), Zdeňka Šlichtová, Petra Bartošová (Tvrdonice), Marie Drábková (Velké Bílovice), Lucie Gawlová (Velké Pavlovice), Petra Pokorná (Zaječí)

Za MěK Břeclav:

Jaroslav Čech, Jitka Burešová, Helena Buršíková, Petra Křížová, Magdalena Poláchová, Aneta Sližová, Veronika Portlová, Bohdana Rabušicová, Vladka Kurialová, Ludmila Pindová, Soňa Piškulová

První zastávkou byla **Obecní knihovna Ratíškovice**, která dnes patří mezi knihovny dokazující to, že i menší obecní knihovna může být moderním kulturním a komunitním centrem.

Po úvodním přivítání nám paní knihovnice představila knihovnu prostřednictvím prezentace a přiblížila svou práci. Následovala prohlídka prostor, během níž jsme se seznámili nejen s běžnými službami, ale také s novinkami a projekty, které se podařilo v posledních letech uskutečnit.

Významným krokem v rozšiřování nabídky služeb bylo postupné zavádění **elektronických výpůjček**. Od prosince 2022 si čtenáři mohou půjčovat e-knihy, v roce 2024 přibyly také e-audioknihy.

Velkou novinkou roku 2025 se stal prostor **DiGi Doupě**, určený především mládeži. Jeho vybudování bylo podpořeno z programu IROP prostřednictvím MAS Kyjovské Slovácko. Původní prostor chodby se proměnil v moderní klubovnu s nábytkem na míru a výmalbou inspirovanou kyberpunkem. Mladí návštěvníci zde mají k dispozici televizi, herní konzoli PlayStation, brýle pro virtuální realitu, notebooky, tablety i programovací roboty Ozobot BIT a Blue-Bot s podložkami. Nechybí ani stolní fotbal.

Na jeho realizaci navázaly další dotační projekty. V roce 2025 knihovna úspěšně čerpala prostředky z programu VISK 3 na pořízení **interaktivní dotykové obrazovky** a z malých projektů SKIP Velká Morava na projekt **Kouzelné bylinky**. Je vidět, že knihovna neusiluje pouze o modernizaci vybavení, ale snaží se získávat prostředky také na nové vzdělávací a komunitní aktivity.

Knihovna se věnuje všem věkovým skupinám. Pravidelně pořádá Knihovničku pro nejmenší děti a jejich rodiče, besedy pro školy, literární a výtvarné aktivity, cestopisné přednášky i setkání s autory. Senioři mohou navštěvovat Virtuální univerzitu třetího věku a Trénování paměti. Oblíbené jsou také deskové hry a pravidelný Coffee day. Knihovna nabízí rovněž audioknihy, společenské hry, časopisy, e-knihy a e-audioknihy.

Za svou práci získala v roce 2012 titul Knihovna roku a v listopadu 2025 se stala **TOP komunitní knihovnou Jihomoravského kraje** v kategorii knihoven nad 3 000 obyvatel.

Další zastávkou byla **Městská knihovna Hodonín**, která v posledních letech prošla výrazným rozvojem. Přivítala nás nová ředitelka Mgr. Bohdana Kuzmová Křepinská společně s vedoucí Útvaru regionálních služeb Magdou Švejcarovou.

Paní ředitelka nám představila vývoj knihovny v posledních letech, uskutečněné rekonstrukce a nové služby. Magda Švejcarová přiblížila činnost regionálního oddělení, které metodicky podporuje 79 knihoven na Hodonínsku, Kyjovsku a Veselsku. Poté následovala prohlídka rozlehlé budovy a jednotlivých oddělení.

Hodonínská knihovna patří mezi instituce, které dlouhodobě a systematicky investují do technologií. Již v letech 2012–2016 zavedla ochranu knihovního fondu pomocí **RFID technologie**. Na tuto technologickou základnu navázaly další modernizace. V roce 2021 byl například uveden do provozu samoobslužný výpůjční pult Selfcheck, který umožňuje samostatné půjčování, vracení i prodlužování výpůjček. Čtenářům začal sloužit také nový elektronický katalog NEK. Knihovna zavedla platební terminál a možnost online úhrad poplatků, zpřístupnila digitální dokumenty prostřednictvím Národní digitální knihovny a rozšířila technologické vybavení ICT učebny.

Významnou součástí rozvoje byla také dostupnost knihovny mimo běžnou otevírací dobu. V říjnu 2022 byl u hlavního vstupu instalován **Knihobox**, který umožňuje nepřetržité vyzvedávání rezervovaných dokumentů. V rámci dalšího projektu byl pořízen také návratový automat, díky němuž mohou čtenáři vracet knihy 24 hodin denně.

Zajímavý je rovněž přehled dotačních projektů, díky nimž knihovna postupně obnovuje vybavení a rozšiřuje nabídku služeb. V roce 2022 získala podporu například na modernizaci ICT učebny, vybavení pro CoderDojo a programy technického vzdělávání. V roce 2023 přibylo díky dotacím nové počítačové vybavení, notebook, LEGO Education SPIKE a další technické pomůcky. Z programu VISK 3 bylo pořízeno také vybavení pro tvůrčí dílny – robotické stavebnice LEGO, technika pro natáčení a osvětlení. Knihovna získala rovněž prostředky na zpřístupňování zvukových knih nevidomým a slabozrakým uživatelům.

Velkou investicí byla **revitalizace vnitřních prostor a vybavení knihovny**, realizovaná v letech 2022–2024. Projekt s rozpočtem přibližně 6,3 milionu korun byl z větší části financován z evropských a státních prostředků. Zahrnoval modernizaci vstupní haly, nové zázemí pro manipulaci s knihovním fondem, návratový automat, skladovací prostory pro informační centrum a revitalizaci zasedacího a přednáškového sálu. Upraven byl také služební vstup, aby bylo možné pohodlněji manipulovat s knihovním fondem a zajistit bezbariérový přístup.

Na tuto investici navázal další rozsáhlý projekt zaměřený na snížení energetické náročnosti budovy. V roce 2024 proběhla rekonstrukce výstavního sálu, zateplení střechy, stavební úpravy, instalace nové vzduchotechniky a chlazení a také fotovoltaické elektrárny. Celkové náklady projektu dosáhly přibližně 28,2 milionu korun, z toho více než 24 milionů pokryla dotace EU a státního rozpočtu. Kvůli stavebním pracím byla hlavní budova v létě 2024 na dva měsíce uzavřena. Výsledkem je nejen modernější prostředí pro návštěvníky, ale také úspornější provoz.

Knihovna nezapomíná ani na rozvoj služeb. V roce 2024 získala podporu na projekt Audiovizuální koutek, díky němuž pořídila například počítač Apple Mac Mini, profesionální mikrofony, mixážní pult, reproduktory a další vybavení pro tvorbu audiovizuálního obsahu. Zavedla také online půjčování e-

audioknih. V roce 2025 přibyla digitální průkazka prostřednictvím knihovního systému Tritius. Mezi další pravidelně podporované aktivity patří kontaktní centrum ProSenior, pro které knihovna každoročně získává dotační prostředky, a projekty zaměřené na osoby se zrakovým postižením. V roce 2023 získala standard Handicap Friendly.

Během prohlídky jsme si prohlédli také prostory, které jsou určeny konkrétním skupinám návštěvníků. **Zašívárna** slouží mladým lidem přibližně od 13 do 26 let a nabízí jim místo pro setkávání, deskové hry, komiksy i hraní na herní konzoli. **DigiLab** je zaměřený na digitální vzdělávání, programování, 3D tisk a práci s moderními technologiemi. V prostoru **ProSenior** se konají přednášky, tvořivé dílny, trénování paměti, cvičení a další aktivity pro seniory.

Závěr exkurze patřil **archeologické základně Mikulčice-Trapíkov**, která se nachází přibližně jeden kilometr od významného velkomoravského hradiště Mikulčice-Valy. Moderní budova byla otevřena v roce 2014 a nahradila původní základnu na akropoli, kterou v roce 2007 zničil požár. Jejím autorem je architektonické studio Pelčák a partner architekti.

Trapíkov je odborným pracovištěm Archeologického ústavu Akademie věd ČR. Nacházejí se zde laboratoře, depozitáře, prostory pro dokumentaci a konzervaci nálezů, zázemí pro výzkumníky i konferenční prostory. Právě zde se zpracovávají předměty objevené při archeologických výzkumech – od jejich očištění a dokumentace až po odborné zkoumání a uložení.

Velkým zážitkem pro nás byla možnost nahlédnout do běžně nepřístupných částí základny. Nejprve jsme si vyslechli odborné povídání o restaurování a výrobě replik velkomoravských gombíků, tedy drobných kovových ozdob. Následovala prohlídka laboratoří a depozitářů, kde nám pracovníci přiblížili jednotlivé postupy, podmínky uchovávání nálezů a každodenní odbornou práci.

Bylo zajímavé vidět, kolik času, pečlivosti a znalostí stojí za tím, aby se i drobný předmět nalezený v zemi mohl stát důležitým svědectvím o životě našich předků. Návštěva archeologické základny tak byla nevšedním zakončením dne a připomněla nám, že uchovávání kulturního dědictví má mnoho podob.

Exkurze nabídla pestrý pohled na tři velmi odlišná, ale inspirativní místa. V Ratíškovicích jsme viděli, jak může menší obecní knihovna rozvíjet své služby a proměnit i zdánlivě obyčejný prostor v atraktivní místo pro mladé. V Hodoníně nás zaujala především systematická práce na modernizaci budovy, využívání dotačních příležitostí a promyšlené propojení tradičních knihovnických služeb s technologiemi. A v Mikulčicích jsme nahlédli do zákulisí odborné práce, která pomáhá uchovávat naši historii.

Zvláštní poděkování patří Janě Fořtové Torňošové, knihovnici z Ladné, která návštěvu archeologické základny zprostředkovala a pomohla připravit opravdu zajímavý závěr našeho putování.

Věříme, že si každý z účastníků odvezl alespoň jeden nový nápad, inspiraci nebo podnět, který se mu bude hodit v jeho vlastní knihovně.

Doprava na exkurzi byla hrazena společně – část nákladů uhradila Městská knihovna Břeclav, druhou část financoval Útvar regionálních služeb Městské knihovny Břeclav.

Zapsala Helena Buršíková.

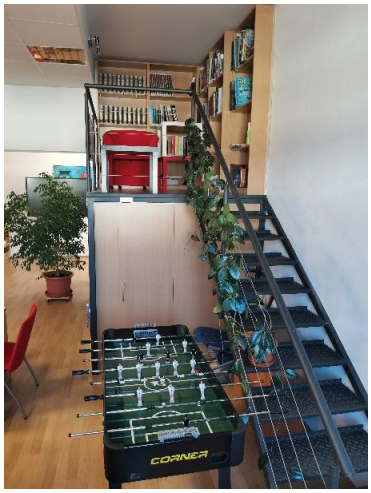
CORNER
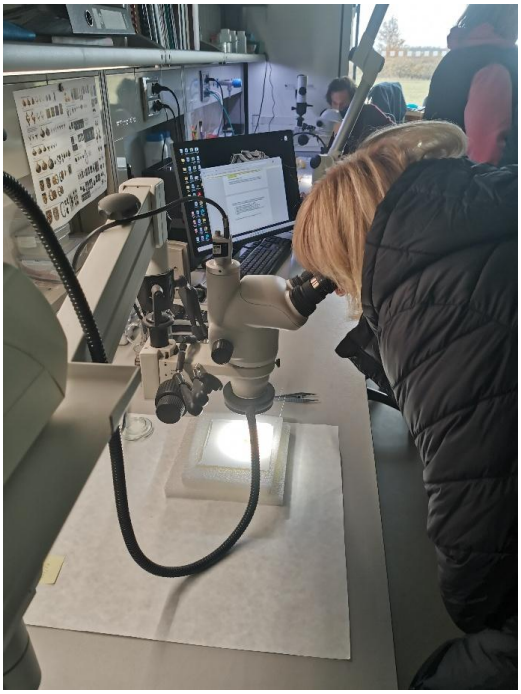
DIGIDOUPĚ